

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 8. decembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Jautrīte Briede, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 199/2025 un Nr. J-1100-2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civilprocesa likuma 43.², 77. un 93. pantu, 464. panta pirmo daļu un 464.¹ pantu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91., 92. un 105. pantam;

1.2. atzīt, ka apstrīdēto normu piemērošana civillietā radījusi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību pārkāpumu;

1.3. uzdot Saeimai novērst apstrīdēto normu neatbilstību Satversmei.

2. Civilprocesa likuma 43.² pants nosaka drošības naudas atmaksāšanas kārtību. Civilprocesa likuma 77. pantā regulēta puses procesuālo tiesību pārņemšanas kārtība. Savukārt minētā likuma 93. pants nosaka pušu pierādīšanas un pierādījumu iesniegšanas pienākumu.

Civilprocesa likuma 464. panta pirmā daļa nosaka: “Lai izņemtu jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, kasācijas sūdzības, pretsūdzības un

protestus pēc šā likuma 460. panta pirmajā daļā un 463. panta trešajā daļā noteikto paskaidrojumu iesniegšanas termiņa izbeigšanās izskata Augstākās tiesas rīcības sēdē departamenta priekšsēdētāja noteiktā kārtībā izveidota tiesnešu kolēģija triju tiesnešu sastāvā.”

Savukārt Civilprocesa likuma 464.¹ pants paredz: “(1) Tiesnešu kolēģija atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība neatbilst šā likuma 450.–454. panta prasībām.

(2) Ja kasācijas sūdzība formāli atbilst šā panta pirmajā daļā minētajām prasībām un ja tiesa, kas taisījusi pārsūdzēto spriedumu, nav pieļāvusi šā likuma 452. panta trešās daļas noteikumu pārkāpumu, tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību arī šādos gadījumos:

1) kasācijas sūdzībā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra, un pārsūdzētais spriedums tai atbilst;

2) izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais lietas iznākums ir nepareizs un ka izskatāmajai lietai ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā.

(3) Ja kasācijas sūdzība formāli atbilst šā panta pirmajā daļā minētajām prasībām un ja tiesa nav pārkāpusi šā likuma 452. panta trešās daļas noteikumus un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes vienotas tiesu prakses nodrošināšanā un tiesību tālākveidošanā, tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību arī mantiska rakstura strīdos, ja tā daļa, par kuru spriedums tiek pārsūdzēts, ir mazāka par 2000 *euro*.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta Civilprocesa likuma normu atbilstība Satversmei, tādēļ šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai. Savukārt šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādītais lūgums ir saistīts ar prasījumu izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmei, tādēļ tas ir izlemjams, izskatot lietu pēc būtības.

Satversmes tiesas kompetencē neietilpst tiesas civillietā veiktās tiesību normu interpretācijas un piemērošanas tiesiskuma kontrole (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01*

13. punktu un 2021. gada 15. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-63-01 15. punktu). Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Personai, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, jāievēro Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² punktā noteiktās prasības.

Tiesa civillietā atzina nekustamo īpašumu par Pieteikuma iesniedzēja un viņa šķirtās laulātās kopīgo mantu. Senāts, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta trešo daļu un 464.¹ panta otrās daļas 2. punktu, atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēja kasācijas sūdzības. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka civillietā netika izvērtēti būtiski pierādījumi un tika piemērotas Civilprocesa likuma normas, kas nepieļauj efektīvu tiesību aizsardzību. Savukārt kasācijas instancei neesot pienākuma motivēt lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91., 92. un 105. pantā ietvertās pamattiesības.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturto daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža. Minētā termiņa neievērošana liedz pieeju Satversmes tiesai. Tas ir uzskatāms par samērīgu un pietiekami garu, lai persona varētu sagatavot un iesniegt konstitucionālo sūdzību (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. un 16.1. punktu*).

Satversmes tiesas kolēģija jau iepriekš Pieteikuma iesniedzējam ir norādījusi, ka konkrētajā gadījumā viņš nav ievērojis termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai (*sk. Satversmes tiesas 4. kolēģijas 2025. gada 21. oktobra lēmums par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 175/2025*). Proti, Senāta rīcības sēdes lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību pieņemts un stājās spēkā [datums]. Izskatāmais pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 10. novembrī.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmajā un otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 199/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Jautrīte Briede